

ภาคผนวก

ความมุ่งหมายของป้ายจราจร

ป้ายจราจรเป็นอุปกรณ์สำหรับควบคุม แนะนำ และให้ข่าวสารการเดินทางเพื่อให้ยานสามารถเคลื่อนที่ไปถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัย

หลักการปฏิบัติโดยทั่วไป

1. ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการใช้ป้ายจราจร ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบทางและไม่บังคับหวังผลการใช้ป้ายจราจรเพื่อแก้ไขความบกพร่องของการออกแบบทาง
2. ต้องติดป้ายจราจรที่จำเป็นตามจุดที่เหมาะสม และถูกต้องตามมาตรฐานให้เรียบร้อยทุกแห่ง ก่อนที่จะเปิดการจราจรทางหลวงใหม่ ทางเบี่ยง หรือทางชั่วคราว
3. ป้ายจราจรจะต้องสอดคล้องกับสภาพและการจราจรบนทางหลวง ฉะนั้นให้ติดตั้งป้ายจราจรเพิ่มเติมและ/หรือรื้อถอนป้ายจราจรออกทันที เมื่อสภาพของทางหลวงเปลี่ยนแปลงไป
4. การติดตั้งป้ายจราจรจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานของการออกแบบป้าย การติดตั้งป้ายตลอดจนความสม่ำเสมอในการใช้ป้ายจราจร สภาพการจราจรและประเภททางหลวงแบบเดียวกันใช้ป้ายจราจรแบบเดียวกันติดตั้ง
5. ไม่ควรติดตั้งป้ายจราจรประเภทป้ายบังคับและป้ายเตือนเกินความจำเป็น เพราะแทนที่จะเป็นผลดีขึ้นกับทำให้ผู้ใช้ทางหลวงขาดความสนใจป้ายจราจร
6. การติดตั้งป้ายแนะนำประเภทป้ายบอกจุดหมายปลายทาง และป้ายหมายเลขทางหลวงเป็นระยะ ๆ จะทำให้เกิดประโยชน์กับผู้ไร้ทางหลวงมากขึ้น
7. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในคู่มือเล่มนี้ ก็ให้พิจารณาเลือกทางปฏิบัติให้เหมาะสมเฉพาะราย

อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย

1. อธิบดีกรมทางหลวง หรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 (ว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับทางหลวง) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 89 ตอนที่ 184 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2515 ในการติดตั้งป้ายจราจรบนทางหลวงเพื่อประโยชน์ในการควบคุม บังคับ เตือน และแนะนำผู้ใช้ทางหลวง
2. ห้ามมิให้ติดตั้งป้ายจราจรที่มีข้อความ หรือเครื่องหมายที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการจราจร

ห้ามมิให้ติดตั้งป้ายโฆษณาใด ๆ ทั้งสิ้นในเขตทางหลวง

3. ผู้รับเหมาก่อสร้างงานทางหลวง หน่วยราชการอื่น ผู้ดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานชั่วคราวบนทางหลวง จะต้องติดตั้งป้ายจราจรให้เป็นไปตามข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือคู่มือเล่มนี้

4. หน่วยราชการ หรือองค์การของรัฐบาล ซึ่งมีความประสงค์จะติดตั้งป้ายแนะนำต่างๆ ภายในเขตทางหลวง ให้ส่งรายละเอียดเพื่อขออนุญาตจากกรมทางหลวงเป็นราย ๆ ไป ทั้งนี้ป้ายเหล่านี้ ต้องไม่ทำให้ป้ายจราจรสูญเสียความสำคัญไป

วัตถุประสงค์สำหรับป้ายจราจร

หนังสือคู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจรฉบับนี้ กำหนดและแนะนำวิธีการใช้ป้ายจราจรในเขตทางหลวงต่าง ๆ โดยทั่วไป ซึ่งลักษณะการออกแบบทางและสภาพของการจราจรของแต่ละประเภททางหลวง หรือแต่ละบริเวณทางหลวง ย่อมต้องการหรือมีความจำเป็นในการติดตั้งป้ายจราจรที่มีขนาดมาตรฐานที่แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้งานได้อย่างสะดวก จึงจำแนกมาตรฐานป้ายจราจรออกเป็น 3 ขนาด และกำหนดขอบเขตการใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะการออกแบบทางและสภาพการจราจรของแต่ละประเภททางหลวงนั้น ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 1 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ทางด้านวิศวกรรมจราจรเกี่ยวกับความเร็วของยานพาหนะ ปริมาณการจราจร ความกว้างของผิวทาง จำนวนช่องทางวิ่ง อย่างไรก็ตาม บริเวณที่มีแนวโน้มการเกิดอันตราย เช่น ระยะมองเห็นจำกัด (Limited Sight Distance) ความสับสนของทางแยก ตำแหน่งที่มีสถิติอุบัติเหตุสูง หรือ ในตำแหน่งซึ่งต้องแข่งขันกับป้ายอื่น ๆ ก็อาจจะพิจารณาเปลี่ยนใช้ป้ายจราจรที่มีขนาดใหญ่กว่าได้ตามความจำเป็น

สำหรับป้ายแนะนำและป้ายเตือนบางแบบที่ใช้ข้อความ ความยาวของป้ายเปลี่ยนแปลงได้ตามความยาวของข้อความที่ใช้นั้น โดยคงขนาดความสูงของตัวอักษรตามเดิม

ประเภทของป้ายจราจร

ป้ายจราจรทุกป้าย ซึ่งจะติดตั้งบนทางหลวงทุกแห่งจะต้องเป็นป้ายที่มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวกับ รูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ ตัวเลขและตัวอักษรเส้นขอบป้าย ดังต่อไปนี้

1. รูปร่างของป้ายจราจร

รูปแปดเหลี่ยม (Octagon Shape) ใช้เฉพาะป้ายหยุด

รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า (Equilateral Triangle Shape) มุมชี้ลง ใช้เฉพาะป้ายให้ทาง

รูปกลม (Round Shape) ใช้เฉพาะป้ายบังคับ

รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งมุมขึ้น (Diamond Shape) ใช้เฉพาะป้ายเตือน

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Shape) ใช้เฉพาะป้ายแนะนำและป้ายเตือนบางแบบ

รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Shape) ใช้เฉพาะป้ายแนะนำและป้ายเตือนความเร็ว

รูปสี่เหลี่ยมหน้าจั่ว (Isosceles Triangle Shape) มุมแหลมชี้ไปทางซ้าย ใช้เฉพาะป้ายเขตห้ามแซงรูปร่างอื่นซึ่งอาจจะกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อการจราจรเฉพาะแห่ง เฉพาะรายโดยได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมทางหลวง

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Shape) มีด้านยาวเป็นด้านตั้ง ใช้เฉพาะป้ายแนะนำสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

2. สีของป้ายจราจร

- 1) ป้ายบังคับ โดยทั่วไปใช้สีขาวเป็นพื้น เส้นขอบป้าย เส้นใจกลางใช้สีแดง เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวเลข และตัวอักษรบนป้ายใช้สีดำ
- 2) ยกเว้น

ป้ายห้ามจอดรถ	พื้นป้ายสีน้ำเงิน	เส้นขอบป้ายและเส้นใจกลางใช้สีแดง
ป้ายหยุด	พื้นป้ายสีแดง	เส้นขอบป้ายและตัวอักษรใช้สีขาว
ป้ายสุดเขตบังคับ	พื้นป้ายสีขาว	เส้นขอบป้ายและเส้นใจกลางสีดำ
- 3) ป้ายเตือน โดยทั่วไปใช้สีเหลืองเป็นพื้น เส้นขอบป้าย เครื่องหมายสัญลักษณ์ ตัวเลขและตัวอักษรบนป้ายใช้สีดำ
- 4) ป้ายเตือนเกี่ยวเนื่องกับงานก่อสร้างและงานบำรุงทาง ใช้พื้นสีแสด (Orange) เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวเลขและตัวอักษรบนป้ายใช้สีดำ